ENERGIESPROOKJES

Een stijging van de olieprijs zal op de lange duur NIET leiden tot een verlaging van de olieconsumptie. Dit lijkt paradoxaal, toch is het de meest logische conclusie die getrokken kan worden na kennisname van de feiten. Economicus Paul De Grauwe doet dat echter niet in zijn artikel “Hoe duurder de olie, hoe beter”, verschenen in DS van 11/3/2011. Daar maakt hij de fout de mythologie rond olie voor waar aan te nemen door zijn veronderstelling dat de huidige crisis het consumptiepatroon op wereldvlak zal wijzigen: op lange termijn zouden we hierdoor minder fossiele brandstoffen gaan gebruiken. Een nuchtere beschouwing van de feiten ontkracht 3 populaire olie-mythes.

Mythe 1: te weinig olie zonder het Midden-Oosten

Eén van de huidige mythes is dat de wereld te weinig fossiele voorraden bevat. Echter, zelfs het Midden-Oosten hebben we in principe niet nodig om aan de vraag te voldoen. De USA alleen al bevat enorme hoeveelheden gekende en exploiteerbare reserves aan aardolie, aardgas, steenkool en schalieolie, waarbij die van Saudi-Arabië in het niet vallen. Volgens het Amerikaanse prestigieuze Congressial Research Service gaat het om het equivalent van 972.6 miljard vaten olie, waarin de enorme potentie schalieolie niet eens is verwerkt. Enorme hoeveelheden, in principe voldoende om het decennialang zonder Arabische fossiele brandstoffen te stellen: Saudi-Arabië komt hier uit op 309.1 miljard vaten[i]. Uiteraard worden vandaag niet al deze reserves aangesproken, maar economische analyses zijn zweverig als ze met deze potentiële bronnen geen rekening houden. Een grote crisis in het Midden-Oosten heeft dus de potentie de productie van olie in andere landen sterk aan te zwengelen.

Mythe 2: op hoge prijzen heeft de oliesector geen antwoord

Het valt echter te betwijfelen of de hoge prijzen tot een langdurige verlaging van de consumptie van fossiele brandstoffen zal leiden. Eventueel rendabele maar nog niet aangeboorde reserves zullen gemakkelijker aangeboord worden, bijvoorbeeld omdat de politieke wil de exploitatie gunstiger gezind wordt. Met name alweer in de USA wordt de exploitatie van verschillende reserves politiek tegengehouden omwille van milieuredenen, een oliecrisis zal de prioriteiten automatisch herschikken. Ten tweede zal een intensifiëring van het nu al goedlopende onderzoek naar betere ontginningstechnieken onrendabele reserves rendabel èn milieuvriendelijker maken. Bijvoorbeeld de ontginningstechnieken voor schalieolie gaan nu al met rasse schreden vooruit, met gunstige invloed op kost, ecologie en hoeveelheid exploiteerbare reserves. Ten derde stimuleren prijsstijgingen investeringen in speurtochten naar nieuwe reserves. Drie redenen om aan te nemen dat de exploitatie van fossiele brandstoffen sterk kan verhogen. De grote vraag is echter of deze drie redenen genoeg zijn om aan te nemen dat de oliesector de hogere prijs uit eigen kracht terug kan ombuigen. In de behandeling van de volgende mythe vinden we hierop een antwoord.

Mythe 3: CO2-uitstoot zal zeker sterk verminderen door een oliecrisis

De globale menselijke CO2-uitstoot stijgt al eeuwenlang, maar sinds 1970 schommelt de gemiddelde CO2-uitstoot per wereldburger rond dezelfde waarde. Dit lezen we af uit de cijfers van de Wereldbank[ii]. Dus al 40 jaar is er per wereldburger een stabilisatie van de CO2-uitstoot, een termijn waarbinnen de mensheid verschillende oliecrisissen en economische groei heeft ondergaan. Dit betekent dat energiecrisissen alvast tot op de dag van vandaag maar

weinig aantoonbare langdurige effecten hebben op onze fossiele energieconsumptie, kortstondige evoluties niet te na gesproken. Niemand begrijpt ten volle de mechanismen achter deze trend, maar het mag duidelijk zijn dat de drie redenen opgenoemd in de vorige pargraaf een grote rol spelen, samen met doodnormale economische wetten van vraag en aanbod: zelfs als de volledige EU morgen minder fossiele brandstoffen zal gebruiken zullen andere landen met graagte hun consumptie verhogen. Elk mindergebruik, ook door energiezuinigere technologie, leidt namelijk tot een prijsdaling, zodat meergebruik op andere vlakken het onvermijdelijke gevolg is. Waarschijnlijk zal dus in de toekomst deze trend zich verderzetten, en de consumptie per wereldburger ongeveer gelijk blijven, ondanks oliecrisissen.

Besluit: Fossiele energie zal belangrijk blijven

De huidige energiecrisis zal hoogstwaarschijnlijk niet leiden tot een sterke vermindering van de consumptie van fossiele brandstoffen op lange termijn. Men kan dat betreuren omwille van ongerustheid naar klimaatveranderingen, maar toch is er geen grondige reden om andere scenario's te verwachten. De crisis heeft zeker het potentieel ervoor te zorgen dat het Midden-Oosten economisch stukken minder belangrijk wordt door investeringen in stabielere landen met fossiele voorraden, zoals de USA. Het geopolitieke belang van het Midden-Oosten zou dus gevoelig kunnen verminderen. De langdurige gevolgen van deze crisis creëren problemen en opportuniteiten, maar dat de CO2-uitstoot of olieconsumptie erdoor op lange duur zal verminderen, daar zijn momenteel weinig objectieve redenen voor te vinden, zelfs als dit op het eerste gezicht logisch lijkt.

Ir. Rob Lemeire
Denktank Libera!
3/04/2011

---

[i] Gene Whitney et al., "U.S. Fossil Fuel Resources: Terminology, Reporting, and Summary", Congressional Research Service, 30/11/2010, p. 20-21. (http://epw.senate.gov/public/index.cfm?FuseAction=Files.View&FileStore_id=04212e22-c1b3-41f2-b0ba-0da5eaead952)

[ii] Source: Carbon Dioxide Information Analysis Center, Environmental Sciences Division, Oak Ridge National Laboratory, Tennessee, United States. (http://data.worldbank.org/indicator/EN.ATM.CO2E.PC/countries/1W?display=graph)